

Spis treści

Od autorek 9

ROZDZIAŁ I

BOŻENA DZIEMIDOK-OLSZEWSKA

Pojęcie i geneza Konstytucji	11
Pojęcie Konstytucji	11
Ewolucja ustroju politycznego Polski	14
Okres międzywojenny	14
Okres PRL-u	16
Transformacja demokratyczna	17
Bibliografia	21

ROZDZIAŁ II

BOŻENA DZIEMIDOK-OLSZEWSKA, MARTA MICHALCZUK-WLIZŁO

Konstytucyjne zasady ustroju	23
Bibliografia	31

ROZDZIAŁ III

KRYSTYNA LESZCZYŃSKA

Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela	33
Podstawowe pojęcia	33
Generacje praw jednostki	34
Zasady określające stosunki państwo–jednostka	35
Podstawowe zasady przewodnie statusu jednostki	36
Obywatelstwo	42
Sposoby nabycia obywatelstwa polskiego	43
Utrata obywatelstwa polskiego	46
Systematyka wolności i praw w Konstytucji z 2 kwietnia 1997 r.	46
Wolności i prawa osobiste	46
Wolności i prawa polityczne	48
Wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne	49
Środki ochrony wolności i praw	51
Podstawowe obowiązki	52
Bibliografia	53

ROZDZIAŁ IV

MARTA MICHALCZUK-WLIZŁO

Źródła prawa	55
Pojęcie i systematyka źródeł prawa	55
Konstytucja	57
Ustawa	58
Ratyfikowane umowy międzynarodowe	60
Akty podustawowe	62
Rozporządzenia	62
Akty prawa miejscowego	63
Bibliografia	64

ROZDZIAŁ V

MONIKA KOWALSKA

Parlament	67
Prawnoustrojowa pozycja parlamentu i jego struktura	67
System wyborczy do Sejmu i Senatu	72
Personalno-polityczne przygotowanie wyborów	79
Głosowanie i ustalanie wyników wyborów	80
Ważność wyborów i uzupełnianie składu Sejmu i Senatu	81
Prawno-polityczny status posła i senatora	82
Organizacja wewnętrzna izb parlamentarnych	88
Funkcjonowanie parlamentu	93
Funkcje parlamentu	96
Funkcja kontrolna	107
Bibliografia	112

ROZDZIAŁ VI

BOŻENA DZIEMIDOK-OLSZEWSKA

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	115
Pozycja ustrojowa i funkcje Prezydenta	115
Zasady i tryb wyboru Prezydenta	117
Mandat Prezydenta	118
Kompetencje Prezydenta	120
Kompetencje w stosunku do parlamentu	120
Kompetencje w stosunku do rządu	122
Kompetencje w stosunku do władzy sądowniczej	124
Kompetencje w zakresie stosunków międzynarodowych	124
Kompetencje w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa	125
Pozostałe kompetencje	127
Akty urzędowe Prezydenta. Kontrasygnata i prerogatywy	127
Odpowiedzialność Prezydenta	129
Bibliografia	131

ROZDZIAŁ VII

KRYSTYNA LESZCZYŃSKA

Rada Ministrów i administracja rządowa	133
Rada Ministrów	133
Skład	133
Powolywanie i dymisja	136
Odpowiedzialność Rady Ministrów i jej członków	139
Organizacja i tryb funkcjonowania	142
Funkcje	147
Prezes Rady Ministrów	150
Minister	151
Kierownicy urzędów centralnych	153
Wojewoda	153
Bibliografia	155

ROZDZIAŁ VIII

KRYSTYNA LESZCZYŃSKA

Samorząd terytorialny	157
Istota samorządu terytorialnego	157
Struktura samorządu terytorialnego	158
Nadzór nad działalnością samorządu terytorialnego	160
Zadania samorządu terytorialnego	162
Organy jednostek samorządu terytorialnego	164
Organy stanowiące	164
Organy wykonawcze	166
Bibliografia	169

ROZDZIAŁ IX

MONIKA KOWALSKA

Władza sądownicza	171
Sądy	171
Sądy powszechne	171
Sądy szczególne	175
Sąd Najwyższy	179
Trybunał Konstytucyjny	181
Organizacja	184
Kompetencje	187
Tryb postępowania	192
Trybunał Stanu	196
Istota i geneza odpowiedzialności konstytucyjnej	196
Odpowiedzialność konstytucyjna i Trybunał Stanu w Polsce	197
Podstawy prawne i pozycja ustrojowa	198
Skład i organizacja	199
Zakres podmiotowy odpowiedzialności konstytucyjnej	200

Zakres przedmiotowy odpowiedzialności konstytucyjnej	201
Postępowanie w sprawie odpowiedzialności konstytucyjnej	205
Sankcje orzekane przed Trybunałem Stanu	208
Bibliografia	209

ROZDZIAŁ X

MONIKA KOWALSKA

Organy kontroli państwowej i ochrony prawa	215
Najwyższa Izba Kontroli (NIK)	215
Pozycja ustrojowa	215
Organizacja	216
Zakres działania	219
Tryb funkcjonowania	220
Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO)	221
Instytucja ombudsmana – rozwój idei na świecie	221
Wprowadzenie urzędu Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce	223
Rzecznik Praw Obywatelskich w świetle rozwiązań ustrojowych	224
Zasady działania	226
Rzecznik Praw Dziecka	230
Wprowadzenie urzędu Rzecznika Praw Dziecka w Polsce	230
Rzecznik Praw Dziecka w świetle rozwiązań ustrojowych	231
Zasady działania	233
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (KRRiT)	235
Geneza i pozycja ustrojowa	235
Organizacja	237
Funkcje	239
Krajowa Rada Sądownictwa (KRS)	240
Struktura	240
Kompetencje	242
Bibliografia	243